

Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 01.08.2025 nr 7-1.2/25-01456-
2, 2-3/15-354/
Meie 18.08.2025 nr 4.2-3/2008-2

**Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele
(KK 354)**

Lugupeetud Riigikogu liige Vladimir Arhipov

Sotsiaalministeerium algatas 2025. aasta alguses töörühma, kuhu kuuluvad viie omavalitsuse esindajad, et arutada erihoolekandeteenuste korralduse süsteemset muutmist. Juulis saadeti kõigile omavalitsustele küsimustik, et kaasata neid laiemalt aruteludesse.

Ministeerium tunnistab, et erihoolekandeteenuste osutamine on alarahastatud ning vajab põhjalikku ümberkorraldust. Omavalitsustega suhtlemise eesmärk on leida parimad lahendused, mistõttu rõhutame, et ei ole tehtud otsust anda erihoolekandeteenuste korraldamise ja rahastamise ülesanded üle kohalikele omavalitsustele.

Süsteemne töö erihoolekandeteenuste ümberkorraldamiseks algab 2026. aastal. Sotsiaalministeerium on analüüsinud kohalike omavalitsuste sotsiaalteenuseid ning leidnud, et erihoolekandeteenuste toetavate teenuste sihtgrupid ja eesmärgid kattuvad. Seetõttu tuleb leida parimad lahendused riigi rahaliste vahendite kasutamiseks.

1. Millistele andmetele tugineb Sotsiaalministeerium väites, et KOV-id suudavad erihoolekandeteenuseid korraldada ja rahastada samaväärselt või paremini kui riik?

Sotsiaalministeeriumi eesmärk on tugevdada kogukonnapõhist lähenemist sotsiaalteenuste pakkumisel ning tagada nende parem kättesaadavus kodulähedaselt. Kevadel loodud töörühma ülesandeks on põhjalikumalt analüüsida erihoolekandeteenuseid toetavate teenuste ja omavalitsuste pakutavate teenuste ühtivust.

Sotsiaalministeerium on teadlik, et omavalitsustel puuduvad hetkel vajalikud institutsionaalsed, rahalised ja tehnilised ressursid, eriti ööpäevaringsete teenusekohtade loomiseks. Samas on mitmed omavalitsused juba näidanud üles valmisolekut panustada uute teenuskohtade loomisesse oma piirkonna inimestele. Sellised algatused on oluline sisend edasisteks aruteludeks ja lahenduste kujundamiseks.

Ministeerium ei väida, et kohalikud omavalitsused suudaksid erihoolekandeteenuseid korraldada ja rahastada samaväärselt või paremini kui riik. Oluline on koostöö ning ühiselt parimate lahenduste leidmine.

2. Kuidas kavatseb riik tagada teenuste võrdselt hea kättesaadavuse ja kvaliteedi kogu Eestis olukorras, kus omavalitsuste võimekus on väga erinev?

Sotsiaalteenuste süsteemse muutuse planeerimisel ja kavandamisel tuleb mõelda riskidele ja hinnata, kuidas tagada teenuste kättesaadavus ja kvaliteet üle Eesti, arvestades ka omavalitsuste võimekust. Aruteludes soovime tagada võimalikult laiapõhjalise esindatuse töögruppis, kaasates vähemalt üle poole Eesti KOVide esindajatest, et arvestada piirkondlikke eripärasid ja vajadusi. Samas teame, et teenuseosutajate ebaühtlane jaotus üle Eesti võib tekitada tõsisemaid väljakutseid võrduse tagamisel. Selle väljakutse lahendamiseks ja riskide maandamiseks loomegi laiapõhjalise töögrupi.

3. Milline saab olema riigi rahaline panus pärast ülesande üleandmist? Kas on ette nähtud pikaajaline rahastamismudel ja seadusega tagatud riiklik toetus?

Sotsiaalministeeriumis on erihoolekandeteenuste süsteemne reform ettevalmistamisel, mistõttu pole riigi rahaline panus ega rahastamismudel veel otsustatud. See sünnib koostöös omavalitsustega.

4. Kuidas tagatakse abivajajate õiguste kaitse olukorras, kus KOV ei ole suuteline teenust pakkuma?

Tunnistame, et teenuskohtade arv ei kasva vajadusega samas tempos ning esineb olukordi, kus Sotsiaalkindlustusamet ei suuda teenust pakkuda piisavas mahus või mõistliku aja jooksul. Seetõttu analüüsime erihoolekandeteenuste sihtgruppi ja täpsustame abivajaduse hindamist, et tagada vajaduspõhine ja õigeaegne abi ka siis, kui KOV ei suuda teenust pakkuda. Sotsiaalteenused toetavad iseseisvat toimetulekut ja arengut. Erihoolekanne vajab ka lisarahastust ning see on üks arutelu teemasid riigieelarve strateegia läbirääkimistel.

5. Kas arvestatakse, et selline muudatus võib veelgi süvendada teenusekohtade puudust ning suurendada ootejärjekordi, eelkõige Harjumaal?

Muudatus ei ole veel otsustatud. Selle analüüsimisel ja ettevalmistamisel arvestame, et erivajadustega inimeste arv kasvab, eriti Harjumaal. Seetõttu täpsustame sihtgruppid ja kaardistame ka teenused, mis kõige paremini toetavad kodus elavaid inimesi. Lisaks analüüsime senist korraldust, kus riigil on õigus suunata järjekorda, omavalitsustel aga mitte, ning töötame välja lahendused, mis väldivad inimeste "süsteemide vahele" jäämist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Gerli Baida
Gerli.Baida@sm.ee